ՏԱՄՆԵԼՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 1808 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 29 ԱՊՐԻԼ, 1883 (Ն. Տ.) 11 ՄԱՅԻՍ

ՀԱՅԵՆԻՔ

ՊԱՏՄԱՆ Ք

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար կԱՆԽԻԿ 6 մէճիտ
Վեցամսեայ » 3 »
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դրուշ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

ՕՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
20 թիւրա

ՊԱՏՄԱՆ Ք

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. Մէլիքեան, Պապր Ալի Ճաստէսի թիւ 20 Տ. Ճիվէլէկեան էֆէնտիի տպարանը:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ — Խմբագիր Բ. ՊՈՉԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 27 ԱՊՐԻԼ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

—

Իզմիր, 23 ապրիլ 83

Հեռագիրք և լրագիրք աւետեցին Ս. Էջմիածնի Համազգային Ընտրողական ժողովոյ մէջ կատարուած հանդիսաւոր քուէարկութեան արդիւնքն, որով քաղաքիս Առաջնորդ Ա.ժեն. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան արքեպիսկոպոս Մաւրանանց կոչուած է ի գահ Հայրապետութեան ամենայն Հայոց: Ակնթարթի մէջ քաղաքին մէկ ծայրէն միւս ծայրն սփռեցաւ այս ուրախալուր և ցնծութեամբ համակեց ազգասէր սրտերն: Երկուշաբթի օր Պատմականէի կայարանին հեռագրական սենեակը խուռն բազմութեամբ լեցուեցաւ, ուր բազմաթիւ ազգայինք մի ղկնի մյոյ փութացին հեռագրաւ չնորհաւորել կաթողիկոսական ընտրութիւնն Ա.ժեն. Մելքիսեդեկ Սրբազանին՝ ի Մանիսա, ուր մի քանի օրէ ի վեր կը գտնուէր Նորին Բարձր Սրբազնութիւն՝ քանի մը ազգային խնդիրներ տնօրինելու համար. իսկ նորա որ չէին հասներ հեռագրել, իրենց չնորհաւորական նամակները յանձնեցին սրարշաւ կառավարին, Ամբողջ քահանայից դասն, վսեմ. Ծովհաննէս. էֆ. Սպարթալեան, Պալեօղեան, Վարպետեան, Սիմոնեան, Մերկերեան, Տէտէեան, Տիլպէրեան, Զաքրեան և այլն. և այն. քանզնէն աւելի երեւելի ազգայինք չնորհաւորական հեռագրեր տեղացուցին ի Մանիսա Մանիսայի ազգայինք, Հայ Երիտասարդութիւնն, պաշտօնական մարմինք և ժողովրդեան բազմութիւն մը փութացին անձամբ չնորհաւորել իրենց սիրեցեալ Առաջնորդի կաթողիկոսական ընտրութիւնն, և չբեղ հացկերոյթ մը տուին ի պատիւ Ն. Ա.ժենապատուութեան, ուր բաժակներ պարզուեցան վասն կենաց նորընծիր կաթողիկոսին և եռանդալից բանախօսութիւնք եղան. երկշաբթի օր Իզմիր վերադարձաւ Ա.ժեն. Մելքիսեդեկ Սրբազան. չնորհաւորական հեռագիրներու տեղատարափ ըլ ակաւ թափիլ յԱզգ. Առաջնորդարան՝ Թուրքահայոց և Ռուսահայոց այլ և այլ քաղաքներէն, և մինչեւ այս վայրկենիս յորում կը գրեմ՝ զանազան կողմերէ կը հասնին հեռագրներ. Իզմիրի ամեն կարգի ազգայինք խուռն բազմութեամբ կը դիմեն յԱռաջնորդարան՝ չնորհաւորելու իրենց սիրեցեալ Առաջնորդի կաթողիկոսական ընտրութիւնն՝ և կաթողիկոսութիւն ամենայն Հայոց և Նորին Բարձր Սրբազնութեան ալն համբուրելու: Իզմիրի բովանդակ Հայ Հասարակութիւնն անպատում ուրախութեամբ լեցուած է, մտածելով որ իւր ամենասիրելի Առաջնորդի արժանիքն դնահատեցաւ ընդհանուր ազգին կողմէն և կոչուելով ի Հովուապետութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ: Իզմիրի ժողովուրդն տխուր է սակայն միւս կողմէն, դի ահա յանկարծ կը զրկուի մի առաջնորդէ՝ որոյ նմանը տեսած չէ, և որ իւր ունիամեայ պաշտօնավարութեան միջոցին իմաստնաբար կառավարեց ազգային դործերն և նոր մղում տուաւ ազգային կրթական, տնտեսական և բարոյական յառաջդիմութեան:

Ն.Հաւատիկ երկուշաբթի և երեքշաբթի յԱզգ. Առաջնորդարան հասած չնորհաւորական հեռագիրներէ. եկած տեղերն և հեռագրող անձերն.

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

1. Նախագահ Համազգային դերադոյն ժողովոյ և Տեղապահ Միրոտիչ Եպիսկոպոս.
2. Մկրտեան.
3. Սուքիաս Եպիսկոպոս Պարոնեանց.
4. Երեւանայ Թեմին փոխանորդ Դէորդ Եպիսկոպոս Սուրէնեան և պատգամաւոր Սիմէոն Ամիանտեան.
5. Ներսէս Եպիսկոպոս.
6. Պատգամաւոր Ա.ա.քելեան.
7. Արիստակէս Աբգեպիսկոպոս Թիֆլիզի, Աբգար Ծովհաննէսեան պատգամաւոր վրաստանի եւ Իմերէթի.
8. Բառնաբաս վարդապետ, Սահակ վարդապետ Խապայեան.
9. Աչխարհական պատգամաւորք Ռուսիոյ, Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի. Ա.ա.քելեան, Ներսէս Ամալէժեան, Սահակ Ա.ճխլեան, Աղէքսանդր վալեեան, Աբգար Ծովհաննէսեան, Սիմէոն Ա.ամեսեան, Աղէքսանդր Գալիսեան, Յովհաննէս Սարդիսեան.

* * *

10. (Երեւանէն) Մաւրաստանի ազգակերաք՝ Տօքթէօր Սաքուժեան, Լեւոն Թօսունիչ Ամիրխանեանց.
11. (Թիֆլիզէն) Քամիչեան.
12. » Գարագեան.
13. (Նուխիէն) Հայոց Նուխա Եպրէնթիւն կարապետ.
14. (Ալեքսանդրէն) Խոլէն Ա.ադ Երեց.
15. (Նոր Նախիջեւանէն) Մամբրէ վարդապետ Մարկոսեան, կիւրեղ Սրապեան.
16. (Նոր Նախիջեւանէն) Տեղւոյ Հայ Հասարակութեան կողմէ՝ Սալթիլոֆ քաղաքապետ.
17. (Գաղութէն) Տեղւոյ Հայ Հասարակութեան կողմէ Տ. Կոստանդեան քահանայ.
18. (Սպահանէ) Գրիգորիս եպիսկոպոս.
19. (Թէհրանէ) Ներսէսեան.
20. (Պաքուէ) Ծատրագրութիւնք 40 դործակատար.
21. (Ջրմաւիրէ) Ստեփանէ Ա.ա.քելեան.
22. (Էչմիազէթի փոխէ) Տ. Ներսէսեան.
23. (Շուշիէ) Թեմական վերատեսուչ Տ. Գրիգորեան.
24. (Պաքուէ) վաճառականք.
25. (Մօսկուայէ) Մատթէոս.
26. (Էրզրումէն) Օրմանեան.
27. » Գէորգ Ա.պուլեան, Յովսէփ Մատաթեան, Սարդիս Սօլաքեան, Նշան Մատաթեան.
28. (Թէլաւէն) Տ. Գէորգ Տ. Սահակեանց.

* * *

Կ. Պոլսէն

29. Վարուժան Աբգենտիկոպոս վհատեան Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ.
30. Խորէն արքեպիսկոպոս.
31. կարապետ վարդապետ Բագրատունի.
32. Դուրգէն, Ա.ծոտ վարդապետ.
33. Բագրատունի, Մելիքեան, Պօղոսեան.
34. Թորոսեան.
35. Մէզպուրեան.
36. Տիգրան Եուսուֆեան.
37. Պէրպէրեան.
38. Տօքթէօր Թիրեաքեան.

* * *

39. (Մուշ) Հիսարեան.
40. (Պրուսա) Բարթուղիմէոս Եպիսկոպոս.
41. (Պանորմա) Պէյլէրեան.
42. (Մանիսայէն) Գասպար.

* * *

Իզմիրէն Մանուկ

Քահանայք Իզմիրի.

Ծովհաննէս Սպարթալեան, Պալեօղեան, Զիլինկիրեան, Վարպետեան եւ կարապետեան, Մերկերեան, Դէսկերկճեան, Սիմոնեան, Մաքսուտեան, Տաճեան վարպետեան, Յակոբեան Տէտէեան, Միհրան փափազեան, Մկրտիչ Չալէպլեան, Տիգրան Պալատեան, Ա.ծոյ Տիլպէրեան եւ Պօղոս Տիլպէրեան եւ կարապետ Թէրպէյեանց, Ծովհաննէս Զաքրեան եւ Աբրահամ Կերկամալեան, Պետրոս Տիլպէրեան, Յալըճեան:

ՓԱՐԱԿԱՆ

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մանչեսթրը կարծեան՝ Լոնտոնէն դիմակցութիւն մը կը հրատարակէ, որում հետեւեալ հատուածը կը կարդանք. — «Բէ.քինէն ուղղեալ հեռագիր մը վաքը լինչ լոյս կը սփռէ այն հակասական տեղեկութեանց վրայ, որք վերջին օրերս Հնդկաստանի և Անդլիոյ մէջ հրատարակուեցան Քաշկարի մէջ Զինոց դէմ նոր ապստամբութեան մը նկատմամբ: Ցիշեալ հեռագիրը կ'ըսէ թէ Բէ.քինի մէջ լուր առնուած է որ Եա.քուպ պէյի անդրանիկ որդին Սմրղանտէն վաներ և Քաշկար հասեր է, կ'ըսուի թէ ապստամբութեան դրօշակ պարզեր է Զինաստանի դէմ ի Քաշկար և Եաքանա, և թէ քանի մ'աննշան յաղթութիւններ տարեր է: Պաշտօնական ակնարկ մէջ չկարծուիր որ Ռուսիա այս պահուս ուզէ բան մ'ընել՝ Զինաստանի կասկածները դրգռելու համ կեդրոնական Ասիոյ մէջ երկնային-կայսրութեան կողմէ դինուորական չարժմանց առիթ տալու համար, բայց կը կարծուի թէ Ռուսիա իրօք թոյլ տուած է Եա.քուպ պէյի որդւոյն մանել ի Քաշկար, երբ Զինաստան պատերազմի բռնուած էր Ֆրանսայի հետ, և Ա.ֆղանեան խնդիրն դեռ իւր արդի ծանրակչիռ վիճակին չէր ստացած: Իրաղէկ ակնարկ մէջ կը կարծուի թէ Զինաստան յօժարակամ խոյս պիտի տայ Ռուսիոյ հետ որ և է վէճ յարուցանելէ բայց իւր կասկածներն ու երկիւղները դիւրաւ պիտի դրդռուին կեդրոնական Ասիոյ մէջ կատարուած որ և է դինուորական չարժմամբ, որ կրնայ ապառնալիք մը լինել իրեն համար. Ազդեցիկ բազաքագէտք յոյժ իրաւամբ պատահականութիւն մը կը համարին Ռուսիոյ դէմ Անգլօ-Զինական դաշնակցութիւն մը:

—

Տէյլի-Թելէկրաֆ լրագրին վիէննայի թղթակիցն հետեւեալը կը գրէ մայիս 1 թուով.

« Այսօր ստացուած հեռագիրք կը հաստատեն անդլիական գինուսլական դեսպանութեան մի թէհրան առաքման լուրն, զոր արդէն հաղորդած եմ ձեզ հեռագրաւ. Նշանաւոր և Հնդկաստանի ու կեդրոնական Ասիոյ գործոց վիճակին իրաղէկ արեւելագէտ մը կ'ըսէր ինձ թէ, Անդլիա մեծամեծ օգուտներ պիտի քաղէ Պարսկաստանի հետ համաձայնութենէ մը: կը կարծուի թէ Պարսիկք, որք հասասեռ ժողովուրդ մը կը կազմեն, առաւել վստահելի դաշնակիցներ կրնան լինել քան Աֆղանք, որք զանազան ցեղերու բաժանեալ են: Բայց հարկ պիտի լինի արագաբար գործել, դի անցնող մէն մի օր կ'աւելցնէ այն երկիւղը թէ՝ Շահն ուրիշ պարտականութիւններ կ'ստանձնէ, և Անդլիոյ նկատմամբ Պարսկաստանի կողմէ թշնամական ընթացք մը՝ այս վերջնոյն համար կեդրոնական Ասիոյ մէջ պատահական պատերազ-

մի մը դժուարութիւնները պիտի աւելցնէ մեծապէս։»

—

Աստրիոյ Ֆրանչիսկոս Յովսէփ կայսրը մայիս 2ին հանդիսապէս բացաւ Բէչթայի արուեստահանդէսը։ Դահաժառանգ իշխանն եւ իշխանուհին, կայսերական դեսպաստանին այն անդամներն՝ որք ներկայ էին ի Բէչթա, ամբողջ դեսպանը, Հունգարական նախարարք, խորհրդարանին անդամք, արքունեաց բարձր պաշտօնատարք, քաղաքային եւ զինուորական իշխանութիւնք, Ակադեմիոյ եւ համալսարանաց պատգամաւորութիւնք, երկրին ամեն մասերէն ընկերութիւններ եւ բազմաթիւ նշանաւոր անձինք՝ ազգային մեծ համազգեստով՝ ներկայ կը գտնուէին այս արարողութեան։ Ժողովրդեան մեծ բազմութիւն մը կը լնուր արուեստահանդիսի չէնքերը։

Դահաժառանգ իշխանն՝ իբրեւ պաշտպան Հունգարական արուեստահանդիսին՝ բանախօսութիւն մը արտասանեց, յորում ի վեր հանեց այս ձեռնարկին կարեւորութիւնը։ Ըսաւ թէ արուեստահանդէսն՝ ճարտարագործութեան ամեն ճիւղերուն մէջ՝ Հունգարիոյ կատարած յառաջդիմութիւնները կ՚ապացուցանէ, և խնդրեց կայսրէն բանալ Հունգարական արուեստահանդէսը։

Կայսրը՝ դահաժառանգ իշխանին պատասխանելով՝ յայտնեց այն բերկրութիւնն զոր կ՚զգար այսպիսի հանդիսի մը ներկայ գտնուելով։ Ըսաւ թէ արուեստահանդէսն Հունգարական ազգին ըրած յառաջդիմութեանց ապացոյցն էր։ Յետոյ աղաչեց զԱստուած օրհնել այս ձեռնարկն և արուեստահանդէսը բացեալ հրատարակեց։ Նախարարապետ Պ. Թիսա չնորհակալութիւն յայտնեց կայսեր։ Զանգակներն հնչեցին և Հունգարական եռագոյն դրօշակը պարզուեցաւ, ծանուցանելով բացումն արուեստահանդիսին, և անհամար հեծեծ՛ներու ազաղակներ լսուեցան։ կայսրն ապա իւր ուղեկցաց հետ աչքէ անցուց ճարտարագործութեան օրահն, ինչպէս նաեւ արուեստահանդիսին զանազան մասերը։

ԹԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Վ.Կ. Սալիսպուրիի Գունաց Պատրիարքարանի երկտակ անձկութիւնն իմանալով, բարեհաճեր է իւր անձնական դանձէն 2.000 ոսկի չնորհել Գունաց Պատրիարքին։ Պատրիարքարանի երկու վարչական ժողովներն ուրբաթ օրն արտասովոր նիստ դումարելով, միաձայնութեամբ չնորհակալութիւններ բուէարկեր են առ Օղոստափառ և առատագութ Սալիսպուրիին, որ այնքան հոգածութեամբ կը հսկէ իւր Օրթոտոքս հպատակաց չահուց վրայ։

—Ամերիկեան դեսպան Ուալլէյս զօրավարը՝ դեսպանատան Պ. Թարգմանին հետ՝ չարաճճի օրը Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարար վեհ. Ախմ փաշայի հետ։

—Տատուած է այն լուրը թէ, Սամսս կղզոյ ազգային ժողովն՝ իւր առաջին նստին մէջ՝ պաշտօնանկ ըրած է կառավարիչ Բոսթաքի Ատոսիաէս փաշան։ Ջմիւռնիա հրատարակեալ Գունաչէն նէա Ջմիւռնա և Ամալթէա լրագիրք մանրամասն տեղեկութիւններ հրատարակած են այս գէպքին վրայ։ Բոսթաքի Ատոսիաէս փաշա, ազգային ժողովոյ նստաշրջանին բացման առթիւ, բանախօսութիւն մը ըրեր է, յորում թուերը է իւր երկրորդ անգամ Սամոսի կառավարիչ անուանուելէն ի վեր յօդուտ կղզւոյն ըրած ջանքերն և ըսեր է որ եթէ ազգային ժողովն երկրին վարչութենէն գժգոհ է, ինք պատրաստ է անվիջապէս հրաժարելու իւր պաշտօնէն։ Ժողովն Ատոսիաէս փաշայի մեկնելէն յետոյ, պարտաւորեր է անոր վարչութիւնն և որոշեր է Բ. Դռնէն խնդրել Ն. վսեմութեան պաշտօնանկութիւնը։ Ժողովն իւր այս որոշումը հեռագրաւ Բ. Դրան հաղորդելէ զատ, պատգամաւորութեան մը ձեռամբ Ատոսիաէս փաշայի ևս հաղորդեր և կղզիէն անվիջապէս մեկնելու հարկին ըզգացուցեր է։ Ատոսիաէս փաշա պատասխաներ է թէ մինչեւ որ Բ. Դռնէն հրաման չստանայ, չկրնար Սամոսէն մեկնիլ։ Ազգային ժողովոյ կողմէ յատուկ պատգամաւորութիւն մը կ՚ապատաւի այսօր մայրաքաղաքս, որ ազգային ժողովոյ ընտրեալ տեղեկագիրն և հանրագիրը մը պիտի յատուցանէ Բ. Դրան։

—Շուէտի Թագուհին դեղեցիկ «Լոյս մ՚ընծայեց Օսմ. կայսերական Պանքային Ա. Թարգման Փոլ Ընթուան էֆէնտիին, որ իւր Մեծ-կղզւոյ գեղեցիկ ապարանը Ն. վեհափառութեան տրամադրութեան ներքեւ դրած է։

—Նէոլոգոս լրագրին յանձնարարեալ տեղեկութեանց նայելով, վերջին օրերս 800 բէվոլվեր և 200 հրացան հասեր են ի փիլիպէ, որք Ռուսիոյ մէջ գնուած էին Համաչաւեան յանձնախմբոյ կազմուրած հանդանակութեանց արդիւնքով։ Ա.յս հրացէններն հրապարակաւ բաշխուելու են Աթենքի Ամենիսի պատերազմական յանձնախմբոյ։ Նէոլոգոս դիտել կուտայ թէ, Ռուսիայէն ուրիշ անգամներ ևս գէնք ղրկուած են յՍրբեւելեան Բումելի, և թէ Պուլղար հայրենասիրաց գէնք մատակարարելու համար բացուած հանդանակութիւնք դէռ կը շարունակեն։ Նոյն լրագիրը կը յարէ թէ, Պուլղարիոյ կառավարութիւնն զանազան մեծութեամբ հրուբի թնդանօթներ գնելու համար կը կը բանակցի հրուբի գործարանին մէկ ներկայացուցչին հետ, որ այս պահուս Սոֆիա կը գտնուի։

—Մայրաքաղաքս հասած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ, Ս. Գէորգայ տօնին առթիւ, փիլիպէի Պուլղարաց և Գունաց միջեւ ծագած խռովութիւնք, տեղական իշխանութեանց զսպողական միջոցներուն չնորհիւ, բոլորովին հանդարտեր են։

—Թէրճէմանը Հաղիգաթ կը ծանուցանէ թէ, Եէտի-Գուլէի եւ Մագրիւղի միջեւ Եւրոպական դիւղի մը շինութեան համար կազմեալ ընկերութիւնն արդէն չատ մը հող գներ եւ հաղար տանց չինութեան արտօնութիւն ստացեր է։

—Ծխախոտի Րէժիի հրաժարեալ ընդհ. տնօրէն Պ. Համիլթան Լանկ՝ Րէժիի մէկ մանրամասն պատմութիւնը պիտի հրատարակէ եղեր։

—Փիլիպէէն կը գրեն թէ Մահոյեան մասնախումբն արտասովոր ծախուց գլխէն 4.000 ոսկի յատկացուցեր է Մակեդոնական սահմանագլուխը ղրկուելիք օժանդակ զօրաց ծախուց, ուր ամեն տարի այս միջոցիս հանրային ապահովութիւնը կը խանգարի։ 500 քաղաքապահ զօրք Թաթար-Պազարճըդ ղրկուեր են, ուսկից այն տեղերը պիտի ղրկուին, ուր հանրային ապահովութեան վրդովման երկիւղ կայ։

—Երբեմն արքունի բժշկական վարժարանէն հինգ ուսանողաց հինգն ամեն տարի եւրոպա կը ղրկուէին իրենց ուսումը կատարելագործելու համար։ Այս դրութիւնն, որ մինչեւ Թուրքօ-Ռուսական պատերազմն չարունակուած էր, վերստին ի գործ պիտի դրուի։ Իրենց վկայականն ստացող աշակերտաց մէջէն հինգ յաջողագոյնք քիչ օրէն եւրոպա պիտի ղրկուին։

—Թէոալիայէն բազմաթիւ խուլամ ընտանիքներ, որ վոլքո-Ասիա գաղթած էին, իրենց երկիրը վերադարձեր են։

—Միտիլլիէն կը գրեն Ազիօն լրագրին թէ, կղզւոյն բնակիչք մեծապէս ցաւեր են դպրական կառավարութեան ըրած մէկ անօրինութեան դէմ, որ ձիթապտղի տասանորդական տուրքն 100ին 10էն 12ի հաներ է։ Հեռագրեր ուղղուեր են առ վեհ. Սուլթանն, խնդրելով չնչել սոյն յաւելեալ տուրքն այնպիսի արատագրութեան մը վրայ, որ կղզւոյն գլխաւոր հասոյթը կը կազմէ։

—Պուլղարիոյ Ալէքսանդր իշխան յատուկ պատուիրակ մը ղրկած էր ի Վառնա՝ Շուէտի Օսմ. Փի թագուհին և արքայազն իշխաններն ընդունելու համար և ինքզինքն Ռուսաճուղ գնացած էր, ուսկից Օղոստափառ ուղեւորուց պիտի ընկերանար մինչեւ Պուքրէշ։ Ի Դարձին՝ Ն. Բարձրութիւնն զօրահանդիսի մը ներկայ պիտի գտնուի, որ վառնայի մէջ տեղի պիտի ունենայ, և ապա Լոնտրա պիտի երթայ իւր եղբօր Լուի Պաթէմպերկ իշխանին եւ Անգլիոյ թագուհւոյն կրտսեր դուստր Պեաթրիս իշխանուհւոյն ամուսնութեան ներկայ գտնուելու համար։

—Տէյլի-Նիւզի խօսքին նայելով, Ռուսիա ապահովութիւն տուեր է թէ չէրթալը գրաւելու դիտաւորութիւն չունի ոչ այժմ եւ ոչ ապագային մէջ։

—Յունաց Պատրիարքարանին հանդէպ Ռումանիոյ եկեղեցւոյն կացութիւնը վերջապէս կարգադրուած։ Յայտնի է թէ յիշեալ եկեղեցին, Ռումանիոյ ի թագաւորութիւն բարձրանալէն ի վեր, տիեզերական Օրթոտոքս եկեղեցւոյ հղեալը իշխանութեան իրաւասութեան ներքեւ կը նկատուէր Գունաց Պատրիարքարանի կողմ, ըստ որում Ռումանիա եկեղեցական կանոններու պահանջած ձեռակերպութեամբը չէր խընդրած իւր եկեղեցական անկախութիւնը։ Այս ձեռակերպութիւնք երկրին օրերս կատարուեցան։ Ռումանիոյ կարգոյս Ա. թագաւորն և ընկերվալաքիոյ Մետրապոլիտան սովորութեան նամակներ ուղղելով՝ խնդրած են Գունաց Պատրիարքէն, որպէս զի Ռումանական եկեղեցւոյ անչուխ նման Ռուսիոյ և Սերպիոյ եկեղեցւոց։ Ս. Սինոդն հինգշաբթի տեսակ նստին մէջ, այս խնդիրն նկատ առնելով, ինքնագլուխ հրատարակեր է Ռումանիոյ եկեղեցին։ Այս մասին հարկ եղած պատրաստական կոնդակն ստորագրուեւ, Ռումանական դեսպանատունը կուտը է արդէն։

—Վերջին օրերս Մուստանեայի ս սարսափելի ահեղ մը գործած է վարախի մը մէջ (Մանարա)։ 6 վիւք երեք գինեայ գաղթատուն կողմէ յարձակում կրեր են, 2 գանձնք կաղապարել չեւսոյ, անոց ձեռքերն ու սաքերը կաչկանդ և ամեն տեսակ բռնութիւն ի գործ դրեր են, որպէս զի իրենց դրամին պահուած տեղն յայտնեն։ Աղբարեւ սւազակները գիտէին թէ հովուաց երեքը քանի մ՚օր առաջ բաւական թուով դառն վաճառած էին։ Հովիւները չուզելով իրենց դաղանիքն երեան հանել, հրէշային սւազակները կը խորհին քարիւղով ծեփել անոնց հանդերձանքն և փռնկացնել, և իրենց այս խորհուրդն ի գործ դնելով՝ կը հեռանան բնակարանին դուռը խնամով դոցելէ յետոյ։ Վեց տարաբաղդ հովիւներէն մին՝ կրակէն իւր կապերուն լուծուիլը տեսնելով, կրցեր է աղատիլ և մօտակայ աղբիւրը վազելով մարեր է բոցերն, որ արդէն ամեն կողմէ չրջապատած էին զինքն։ բայց միւս հինգն ամրողջապէս այրեր են։ Մուստանեայի ոստիկանութիւնը սոյն քաոսմնելի ոճրագործութեան վայրն հասնելով, կրցեր է ողջ մնացող հովուէն քանի մը մանրամասն տեղեկութիւններ ստանալ, որոց չնորհիւ յաջողեր է անմիջապէս բռնել չարագործներն։ Սակայն խեղճ հովիւը՝ չատ չանցած մեռեր է իւր ստացեալ այրուածներէն։

ՀԵՌԱԳԻՐ

—o—

Լոնտրա 9 մայիս.

Հասան Ֆէհմի փաշա այսօր Լոնտրայէն մեկնեցաւ Պոլիս վերադառնալու համար։

Ծովային գործոց նախարարութիւնն՝ 2.000 անգլիական զօրաց ի Հնդկաստան փոխադրութեան համար կնքեալ պայմանագիրը լուծեց։

Լոնտրա 9 մայիս.

Ընդդատարկին կը հեռագրեն առ Տէյլի-Նիւզ թէ, գործոց խաղաղական երեւոյթ մը ստացած լինելուն պատճառաւ՝ Ռուսիա դադրեցուցած է անդրկասպեան գաւառները զօրք ղրկելն։

Վիէննա 9 մայիս.

Լրագիրք կը հաստատեն թէ, ըստ ամենայն հաւանականութեան, Գերմանիոյ կայսրը բնաւ չպիտի ուզէ իրաւարարի դեր կատարել Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ։

Պերլին 9 մայիս.

Կը հաստատեն թէ իրաց վիճակին խաղաղական երեւոյթ մ՚ընծանալուն պատճառաւ, Ռուսական կառավարութիւնն հրաման ըրեր է դադրեցնել անդրկասպեան գաւառները զօրք ղրկելն։ Գերմանական ոչ սակաւ լրագիրք կը կարծեն թէ արդի խաղաղական կարգադրութիւնն դժուարութիւնը չպիտի լուծէ միայն կերպիւ։

Լոնտրա 9 մայիս

Կը ծանուցուի թէ Լորտ Կրանվիլ իրաւարարութեան ծրագրին վերաբերմամբ կարեւոր դեկուցումներ ստացեր է Ռուսական դեսպան Պ. ոը Մէթալէն։

Անհիմն է այն զրոյցը թէ Ռուսիա մերժեր է իրաւարարութիւնը։ Սակայն կարելի է որ այս ծրագրին իրականացումը յապաղում կրէ, մինչեւ որ հարկ եղած մանրամասնութիւնք կարենան ներկայացուիլ առ իրաւարարն։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը վաղը կայսերական պալատն հրաւիրուած լինելով, այս մասին հարկ եղած կարգադրութիւններն ընելու համար, մանախումբ մը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

268. Ն. Ղ. Ղ. Ղ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ-ԳՐԱՎԱՃԱՌ
Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

—

Պատիւ ունին ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ իրենց վաճառատան մէջ Պահճէ-Գաբու մեծ մարքի կարգ թիւ 49· ֆրանս. Հայ· ամեն տեսակ գրքեր, այլ եւ այլ Աղլաններ, գպրոցական ամեն տեսակ պիտոյք, նօրելուկ գրիչներ և քանակներ· վաճառատան վերաբ դեալ տեսարակներ և թղթեղէնք, ընտիր սիկառի թղթեր, ծոպ· հոտաւէտ «էքսթռէ»ներ կը վաճառուին խիստ աժան գիներով ֆրանս· գրքերու մասին յանձնարարութիւնք վուխով կը կատարուին ։

Գործածուած գրեանք և «թէմպռը-փօսթ կը գնուին, վաճառմունք միշտ կանխիկ։

ՀԱՑ ԹԼԻՒԱՎԱՃԱՌ
Թահդէ էֆէց, աղբիւրին մօտ, ընթ· 70

Այս վաճառատունն՝ որ մէկ տարիէ աւելի ժամանակէ հետէ իւր յաճախորդները գոհացնելու ջանք չէ խնայած, կը ծանուցանէ թէ Զինաստանի և Ճավայի բերքերէն այս անգամ զանազան տեսակ (չայ) բերել տուած է յատկապէս, և կը խնդրէ սիրելի ազգայիններէն, մանաւանդ գաւառացի Հայ գործիսօնձիներէ որպէս զի հաճին գէթ միանգամ ի մօտոյ տեսնել իւր ապրանքներն և փորձել թէ՛ տեսակաց լաւութիւնը, և թէ՛ գիներու աժանութիւնը

20 Ֆրկ·—95 Ղրշ·

ԺԱՄԱԳՈՐԾ
Գ· Է· ՍԷՎՎԱՃԵԱՆ

Մահմուտ-ֆէյղի
էշ-ի ընթ· 244

—o—

Իւր արհեստական փորձառութիւնը գնահատող Արդոյ հասարակութեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ այս անգամ բարիզու ամենէն նշանաւոր գործարաններէն միոյն մէջ պատրաստել տուած է նշանակաւոր գնով նմանը յարդ չտեսնուած, կոթէն լարուող, ընտիր և խիստ ձեւաւոր ժամացոյցներ, որք ուանողաց, գործաւորաց ճանապարհորդաց ի մի քան ամէն կարգի անձանց գործածութեան յարմար են, և որոց 20 տարի կանոնաւոր բանիլը կ'երաշխաւորէ եթէ տարին անգամ մը միայն իւղուտուին։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին ։

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ
ԳԱՂԻԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՅ

Յօրինեց
Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
(Արամեան)

—

Սոյն գասագիրքն պատրաստուած է բոլորովին նոր և դիւրուսոյց դրութեամբ մի, որ կուգայ մեր ազգային վարժարանաց մէջ գաղղիարէն ուսուցման եղանակն յարդիսոխել և մինչև հիմայ գործածուած գասագրքերն և հին դրութիւնն վանել որք միսանակ աշակերտին դիւրութիւնները ընծայելու, միսանակ օգնելու նորա առաջին քայլերուն լեզուին մէջ զոր ահա կ'սկսի ուսանիլ, իրեն համար բոլորովին օտար մի լեզու, ընդհակառակն կը գիւրացնեն զայն և առաջին վայրկենին աշակերտին առջեւ այնպիսի գիւրութիւններ կը հանին որք կը խրատուցանեն և կը յուսահատեցնեն իսկ զինքը ։

Մինչև հիմայ գործածուած գասագիրք չանքչանց և որք ըստ կարգին յարմար են միայն գաղիացիներու իրենց մայրենի լեզուն ուսուցանելու և բոլորովին անյարմար և անօգուտ՝ օտարազգի աշակերտի մը։ Ահա այդ գասագրոց տեղն գրաւելու համար պատրաստուած է այս նոր գասագիրքն որ կուգայ մեր ազգային վարժարանաց մէջ մեծ պակաս մը լեցնելու և այդ կարեւոր լեզուի գիւրին կերպով ուսուցման հզօրապէս նպաստելու ։

Արդէն Ցօրինողին անունն բաւական գրական մ'է գործոյն կարեւորութեան և օգտակարութեան։

Կը ծախուի ամէն հայ գրավաճառաց քով՝ ի գին 4 գահեկան։ Կեդրոնատեղին է Արամեան տպարանն, 13, Ցակոբեան խան։

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

—

Բ· ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Թարգմաճիչ ԿԱՐԱՊԵՏ Ս· ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Հրատարակիչք
Նշան Կ· Պէրպէրեան եւ Ս· Տէվլէթլեան

Հրատարակուեցաւ Գ· հատորին 10րդ տեսրը ։

ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
Կամ
Ո՞սոսկ բիւրոպոնէական հասարակ

Ի պէտս չափահաս աշակերտաց, ընծայացուաց և եկեղեցասիրաց

—

Երկասիրեաց
Տ· Խոքէն Հահնաչ Բիղէբեան Կէ-բիւնչ

—

Սոյն գործը 400ի մօտ երեսներէ կը բաղկանայ վայելուչ կազմով Առաջին մասին մէջ սահման հաւատոյ և բրիստոսի եկեղեցւոյ և անոր խորհուրդները, Բ· մասին մէջ Ս· Աւանդութիւն և արարողութիւն եկեղեցւոյ ամբողջ բացատրուած, Հին և նոր կտակարանի վկայութեամբ հաստատեալ է ։

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատունը և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով, գին կէս մէճիտ ։

ԱԲԲԱ ՓՕՆԹԱՆԹԷՆ
ՍԻՐԱՎԷՊ Լ· ՀԱԼԷՎԻԻ

Թարգմանեց Օհէոդ Ե· Օռեան

Կը ծախուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով ի գին 10 ղրշ· Կեդրոնատեղին է Արամեան տպարանը ։

ԳՐԱՎԱՃԱՌ-ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ
Յ· ՍՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ·

—

Պատիւ ունին ծանուցանել արդոյ հասարակութեան և բոլոր գրավաճառաց թէ, միակ աւանդակատն լինելով Ռ· Ց· Պէրպէրեան էֆէնտիի բոլոր գործոց, գնել վաճառողներն կը հրաւիրուին դիմել յիւրեանց վաճառատունն որ ի Պալիս Պահճէ-Գարու Համիտիյէ ճատէսի թիւ 34 ։

——

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
Մ· Պ· ԱՍԲԱՆԱՋԵԱՆ
ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
(Նոր դրութեամբ)
Մասն Ա· ՈՃ

Հատոր Ա·	10 ղրշ
» Բ·	10 »
Բանալի	15 »

Գ· Վ· ՍՐՈՒԱՆՋՏԵԱՆՑ
ՀԱՄՈՎ-ՀՈՏՈՎ

Հայկական գաւառաց տեղագրութիւնն, վիճակագրութիւնն, գեղջկական երգեր և այլ պարունակող խիստ հետաքրքրական և կարեւոր մի գործ, որոյ գինն է 10 ղրուշ։

Ց· Աբոհան և Ընկ·

—o—

ՃԱՇԱԿ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Մուկուտուլ յաշխուհէն լեզուե

Բ· Տպագրութիւն
Աչխատասիրեաց Ա· ՊԻՊԷՌՃԵԱՆ

Ամբողջ գործն, որ 400 երեսներէ կը բաղկանայ, հրատարակուեցաւ երկու մասամբ և կը ծախուի,

Ա· մասն ի գին 5 ղրշ·
Բ· » » 7 »

Երկու մասերն միասին կազմեալ, թղթակազմ 12 ղրշ·

Երկու մասերն միասին կազմեալ, քառմօն կազմ 15 ղրշ·

Առաջին մասն առանձին չծախուիր ։

Կեդրոնատեղին է «Եւրոպական դրատուն», հեղինակին քով, Ցակոբեան ռան թիւ 14 ։

Բոլոր գրավաճառաց քով ալ կը գտնուի ։

—o—

ԿՈՒՆԵԷՔ-ԻԻԼ-ԼՈՒՂԱԹ
—
ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՌԱՆՍԵՐԷՆԷ Ի ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
Աչխատասիրողք
Մեհէմմէտ Շէ-էյէ և Մէհմէտ Ղէճա
Պաշտօնեայք Հասարակաց կրթութեան Գրաքննութեան սենեկի
Հրատարակիչ Գաբրիէլ Պալտաքեան

Այս բառարանն, պարունակած արհեստական եւ գիտական բառերու ճոխութեամբն, բացատրութեանց յստակութեամբն իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի ։ Սոյն գործը ցարդ հրատարակուած Ֆրանսերէն–Թուրքերէն բառգրոց վրայ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի գիւրութիւն օտարազգեաց ։

Մանաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ տետր առ տետր ի լոյս կ'ընծայուի Արամեան տպարանէն ։

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 գահ· արծաթ ։

Բ· հատորին 29 րորդ տետրն եւս հրատարակուած է եւ կը վաճառուի ի գին 2 գահ· արծ· իւրաքանչիւրն ։

—o—

ՏԱՐԵՐՔ
ՕՍՄԱՆՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ
Երկրորդ Տպագրութիւն
Երկասիրեաց Մկրտիչ Աբէղեան

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց և Ջրավաճառ Պօղոս և Ցակոբ աղայներու քով ի գին 6 ղրուշ ։

Բայց թշուառութիւնը տունէն ներս մտած էր ։ Իւր մայրն—այրիացեալն Տիւմնն—կորուսանելէ յետոյ իւր առաւելն՝ զոր կը պաշտէր, յանկարծ գժուարահարոյր և տրտում եղած էր ։

Ատած էր իւր որդին, միշտ յանդիմանութեամբ կը խօսէր անոր հետ, և քիչ քիչ ա'նպիսի բռնութեամբ վարուիլ սկսաւ անոր հետ, որ վերջապէս խանդարեց բարոյականն այն ազնիւ յատկութիւնները, զորս գժբաղդ տղան ստացած էր ։

Տղան երկար ժամանակ դիմադրեց այն յոռի գաղափարներուն, որք այս թշուականէն ընկլսեալ իւր վրայ յարձակեցան ։

Երբ չափազանց նախատուէր եւ իւր մօրմէն ծեծ ուտէր, արտասուալից աչօք Շարմէթի տունը կը վազէր ։

Իւր նախամեծար հաճարած ապաստանն էր այս ։

Սիրուն պչրասէր օրիորդը միշտ քաղցր խօսքեր ունէր անոր համար· անոր արտասուքը կը սրբէր, վշտարէկ սիրտը կ'ամոքէր, եւ չքնաթանց վրայ տխուր եւ քաղցր ժպիտ մը կը բերէր ։

Այս բան կրնա՞ր տեւել · · ·

Ցորչափ Սագ–ա–Բլադր կը մեծնար, ապրստամբութեան զգացումն առաւել եւս ի յայտ կուգար իւր մէջ ։ Իւր արութիւնն հաստատելու պէտքը կ'զգար, և օր մը՝ իւր մայրը բոլորովին զարմացաւ, տեսնելով որ իւր հարուածներուն

տակ վերականգնելով՝ բարկացայտ ակնարկ մը նետեց իրեն վրայ, և հեռացաւ առանց արտասուաց կաթիլ մը թափելու, ա'չ ալ դանդատ մ'ընելու ։

Ինչ որ եղաւ Սագ–ա–Բլադր այս օրէն ընկլսեալ, պայն հարցուցէք այն բոլոր կորուսեալ տղայոց, զորս եղեռնադաս առեւանը պարբերաբար բազմեալ կը տեսնէ իւր նստարանաց վրայ ։

Հոս և հոն ապրեցաւ—քիչ մը ամեն ուրեք, —իւր դործունէութիւնն, իւր ուշմութիւնն, Բարիզի գաղտնեաց իւր ծանօթութիւնն ընձեռելով բոլոր այն խաւարային գործոց, որք գիշերը կը կատարուին, և ամեն տեսակ կանխահաս չուայտութեամբք պատրաստուելով ամենայանգուդն չհատակութեանց, որ եղեռնադատ առենին առջեւ պիտի առաջնորդէին զինքն ։

Շարմէթ չէր գիտեր թէ չարիքն ա'նքան չուտ պիտի հասնէր, և ա'նքան խոր պիտի լիներ ։

Իրեն համար, Սագ–ա–Բլադր նոյնը մնացած էր ։

Ամեն անգամ որ Շարմէթը տեսնել կուգար, միշտ անոր կը յանձնէր քանի մը դահեկան, զոր խնայած էր, կ'ըսէր, իւր մօրն համար ։

Գովեստ միայն կրնար տրուիլ իրեն այսպիսի բարի զգացման մը համար, և Շարմէթ անոր չնորհակալ կը լինէր երկու լաւ համբոյրներով · · ·

ԱՋԳ-
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՊԱՐԵԼԻՆԱՑ
Պալըք–բազար Թահմիզ փողոց թիւ 59
ճիշ ։ դեմ առ դեմ աղբիւրին

—

Մ· Հ· Տէօքմէճեանցի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինայ վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խաղվէ՝ սովորական, լաւ եւ ընտրադոյն (Մարթինիք)· չաքար՝ Թրիէսթէլ, Մարսիլիոյ և Հօլանտայի, այլեւայլ տեսակ ըսքամաչէթներէ զատ, Ֆրանսական բուն Ֆուրնիէ· Սիպիրի Թարմիւղ Նաբօլիի և ձէյնօվայի մաքարօն ու չէհրիյէ· բրինձ՝ Մախսուսէ և Ռիզօն առաջին կարգի· անուշեղէնի և խմորեղէնի յատուկ լաւագոյն ալիւրներ· Ֆանտիոյ եւ Ալվալըքի ընտիր ճաճառ· քօլա, ձէթ, քարիւղ (կաղ), և մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իր ամեն տեսակներովը լաւագոյնն այն պիտանի բաներուն՝ որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին ։

Գիները գոհացուցիչ են ։

ԱՊԱՌԻԿ ԶԿԱՑ